

Nâng cao hiệu quả thu hút vốn FDI, tạo động lực phát triển kinh tế tại tỉnh Bắc Giang

PHẠM MAI CHI*

Trong những năm gần đây, Bắc Giang đã đưa ra nhiều chính sách để thu hút dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) với mục tiêu có được những dự án chất lượng. Kết quả là tốc độ tăng vốn FDI của Tỉnh đã đạt được con số khá ấn tượng, là một trong những tỉnh có tốc độ tăng trưởng kinh tế khá ổn định. Tuy nhiên, do tình hình dịch bệnh Covid-19 đang diễn ra rất phức tạp, số dự án FDI được cấp phép và đi vào hoạt động chưa cao, số vốn thực hiện còn thấp.. Để khắc phục những hạn chế, bất cập, qua đó tạo động lực cho phát triển kinh tế, thời gian tới, Bắc Giang cần triển khai nhiều giải pháp hữu hiệu hơn.

CHÍNH SÁCH THU HÚT ĐẦU TƯ CỦA TỈNH BẮC GIANG

Những năm qua, bên cạnh những ưu đãi của Chính phủ nhằm xúc tiến đầu tư nước ngoài, như: ưu đãi, hỗ trợ doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn (Nghị định số 61/2010/NĐ-CP, ngày 02/6/2010 về chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn); ưu đãi về thuế xuất, nhập khẩu (Nghị định số 87/2010/NĐ-CP, ngày 13/8/2010 quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu); ưu đãi tiền thuê đất, thuê mặt nước (Nghị định số 142/2005/NĐ-CP, ngày 14/11/2005 về thu tiền thuê đất, thuê mặt nước); ưu đãi thuế thu nhập doanh nghiệp (Nghị định số 124/2008/NĐ-CP, ngày 11/12/2008 quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp)... UBND tỉnh Bắc Giang đã ban hành Quyết định số 337/2012/QĐ-UBND, ngày 12/10/2012 quy định miễn giảm tiền sử dụng đất, tiền thuê đất đối với các cơ sở hoạt động trong lĩnh vực giáo dục, dạy nghề, y tế, văn hóa, thể thao, môi trường tại đô thị trên địa bàn tỉnh Bắc Giang. Theo đó, mức giảm tiền sử dụng đất, tiền thuê đất được tính bằng tỷ lệ % so với tiền sử dụng đất, tiền thuê đất phải nộp. Giá đất để tính thu tiền sử dụng đất, tiền thuê đất do UBND Tỉnh quyết định sát với giá chuyển nhượng

quyền sử dụng đất thực tế trên thị trường tại thời điểm xác định giá theo quy định cụ thể: mức giảm 75% đối với TP. Bắc Giang, mức giảm 85% đối với thị trấn thuộc các huyện.

Ngày 07/7/2016, chủ tịch UBND tỉnh Bắc Giang đã ký Quyết định số 1062/QĐ-UBND phê duyệt Chương trình xúc tiến đầu tư giai đoạn 2016-2020, trong đó xác định rõ quan điểm ưu tiên thu hút các dự án có công nghệ hiện đại, có hàm lượng tri thức cao, thân thiện với môi trường, sử dụng có hiệu quả tài nguyên. Hoạt động thu hút đầu tư sẽ tăng cường thu hút các dự án có quy mô lớn để tạo tính lan tỏa, sản phẩm có tính cạnh tranh cao, các dự án tham gia vào chuỗi giá trị toàn cầu của các tập đoàn xuyên quốc gia để từ đó xây dựng và phát triển các ngành công nghiệp phụ trợ, khuyến khích các dự án công nghiệp chuyển dần từ gia công sang sản xuất để tăng hàm lượng chế tạo và qua đó tăng giá trị của sản phẩm. Đồng thời, Tỉnh cũng xác định rõ các dự án cụ thể ưu tiên thu hút đầu tư và các nhà đầu tư chiến lược cần thu hút trong lĩnh vực sản xuất công nghiệp. Cách tiếp cận, mà UBND Tỉnh đề xuất trong việc thu hút FDI, là dựa vào các doanh nghiệp đã hoạt động thành công ở Việt Nam để thu hút các nhà đầu tư khác đến từ các quốc gia đó, tập trung vào các nhà đầu tư có công nghệ cao, công nghệ sạch, tiềm lực tài chính lớn từ các nước phát triển, như: Nhật Bản, Hàn Quốc, Mỹ, EU, Israel...

THỰC TRẠNG THU HÚT FDI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC GIANG

Một số kết quả đạt được

Năm 2020, do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19, hầu hết các doanh nghiệp tại Bắc Giang đều trong tình trạng hoạt động không hết công suất vì thiếu nguyên

* ThS., Viện Kinh tế và Quản lý, Trường Đại học Bách khoa Hà Nội

vật liệu sản xuất, đặc biệt là từ cuối tháng 02/2020 trở lại đây. Tiến độ các dự án đã được chấp thuận chủ trương đầu tư và đang triển khai xây dựng đều bị chậm lại, do phải áp dụng những biện pháp giãn cách xã hội nhằm hạn chế lây lan dịch bệnh.

Vượt qua những khó khăn, nhằm tạo sức hấp dẫn thu hút các nhà đầu tư trong và ngoài nước, tỉnh Bắc Giang đã chú trọng và tập trung cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh một cách toàn diện. Nhất quán với quan điểm thu hút đầu tư có chọn lọc, Tỉnh ưu tiên các dự án sử dụng đất hiệu quả; công nghệ tiên tiến, hiện đại; đồng thời, ít có tác động xấu đến môi trường. Nhờ đó, tình hình thu hút FDI trên địa bàn tỉnh Bắc Giang đạt được một số kết quả tích cực.

Theo số liệu của Sở Kế hoạch và Đầu tư tỉnh Bắc Giang, năm 2020, toàn Tỉnh thu hút 29 dự án FDI, vốn đăng ký 334,21 triệu USD (trong tổng số 116 dự án đầu tư của Tỉnh, với tổng vốn đăng ký là 8.374 tỷ đồng). Điều chỉnh tăng vốn đầu tư cho 58 dự án FDI đăng ký bổ sung vốn với số vốn tăng thêm là 533,52 triệu USD. Tính đến hết năm 2020, có 469 dự án FDI với số vốn đăng ký là 6.173,25 triệu USD (riêng bên ngoài các khu công nghiệp có 165 dự án FDI với tổng vốn là 1.136,14 triệu USD). Lũy kế đến hết năm 2020, vốn thực hiện của các dự án FDI đạt khoảng 67.236 tỷ đồng, tương đương khoảng 3.447,55 triệu USD và bằng 58% tổng vốn đăng ký.

Trong tổng số 469 dự án FDI được UBND Tỉnh, Ban Quản lý các khu công nghiệp chấp thuận đầu tư, cấp giấy chứng nhận đăng ký đầu tư còn hiệu lực, đến nay đã có 335 dự án đi vào hoạt động sản xuất, kinh doanh, chiếm 71,43% tổng số dự án đang còn hiệu lực; 46 dự án đang triển khai xây dựng, chiếm 9,8%; các dự án còn lại đang trong quá trình thực hiện bồi thường giải phóng mặt bằng, làm thủ tục thuê đất để thực hiện dự án và chuẩn bị đầu tư, xây dựng.

Các nước có nhiều dự án đầu tư vào Bắc Giang là: Hàn Quốc, Trung Quốc, Nhật Bản. Trong đó, Hàn

Quốc là đối tác đầu tư có nhiều dự án nhất (chiếm 57,29%), nhưng lại chưa phải là nước có số vốn đăng ký nhiều nhất. Samoa (thực chất là nhà đầu tư Đài Loan - Trung Quốc, đăng ký qua nước thứ ba) tuy chỉ có 1 dự án (chiếm 0,2%) nhưng lại có số vốn đăng ký lớn nhất (chiếm 34%). Còn lại các đối tác đầu tư khác (là Ấn Độ, Anh, Newzeland, Pháp, Mỹ, Singapore) mỗi nước chỉ có từ một đến hai dự án.

Có thể thấy, FDI có tác động đến sự tăng trưởng kinh tế của Tỉnh, thể hiện qua sự tăng trưởng của tổng sản phẩm GRDP đạt 13,02% đứng đầu toàn quốc. Các dự án FDI đã đóng góp vào tổng thu ngân sách, tạo công ăn việc làm cho người lao động trong Tỉnh, đồng thời mang lại nguồn vốn bổ sung quan trọng đáp ứng nhu cầu đầu tư phát triển và tăng trưởng kinh tế của Tỉnh. Tỷ trọng đóng góp của nguồn này trong tổng vốn đầu tư toàn xã hội của Bắc Giang tăng theo từng năm, từng giai đoạn. Nếu năm 2001, tỷ trọng tương đối thấp, chỉ chiếm 5%, thì giai đoạn 2016-2020 đã tăng lên 17,9%, qua đó góp phần thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng tăng tỷ trọng công nghiệp - xây dựng, dịch vụ, giảm dần tỷ trọng nông nghiệp; nâng kim ngạch xuất khẩu.

Hạn chế, khó khăn

Các dự án đầu tư đã đi vào hoạt động trên địa bàn Tỉnh chủ yếu có quy mô vừa và nhỏ, gia công là chủ yếu, giá trị gia tăng thấp, một số dự án đang trong thời gian được hưởng ưu đãi đầu tư, đang triển khai xây dựng nên đóng góp vào ngân sách còn hạn chế.

Môi trường đầu tư của Tỉnh tuy đã có bước cải thiện, nhưng chưa thật sự thông thoáng. Các thủ tục hành chính về đất đai và giải phóng mặt bằng còn phức tạp và mất nhiều thời gian gây ảnh hưởng đến tiến độ thực hiện các dự án.

Ngân sách Tỉnh còn hạn hẹp, nên kinh phí bố trí cho đầu tư xây dựng hạ tầng các khu, cụm công nghiệp còn nhiều khó khăn, ảnh hưởng tới việc thu hút các dự án đầu tư nói chung và các dự án FDI nói riêng. Các công ty kinh doanh hạ tầng các khu công nghiệp mới chỉ quan tâm đầu tư mặt bằng để cho thuê; chưa quan tâm đầu tư hoàn thiện toàn bộ hệ thống hạ tầng thiết yếu, nhất là hệ thống xử lý nước thải chưa đáp ứng được các yêu cầu của các nhà đầu tư khó tính.

Việc thực hiện chế độ thông tin báo cáo của các nhà đầu tư chưa được thực

hiện nghiêm túc. Nhiều nhà đầu tư vi phạm pháp luật về đầu tư, xây dựng, đất đai, môi trường, lao động bị xử lý vi phạm hành chính hoặc thu hồi giấy chứng nhận đầu tư.

Trình độ chuyên môn, kinh nghiệm quản lý và ý thức trách nhiệm của một bộ phận cán bộ, công chức làm công tác quản lý nhà nước về đầu tư còn hạn chế, chậm đổi mới, chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ; chưa chủ động tham mưu xây dựng cơ chế, chính sách nhằm thực hiện tốt chức năng quản lý nhà nước về đầu tư.

Nhận thức của một bộ phận nhân dân về pháp luật còn hạn chế, gây khó khăn cho công tác bồi thường giải phóng mặt bằng, ảnh hưởng đến tiến độ thực hiện của các dự án đầu tư.

Một số nhà đầu tư chưa thật sự chủ động, tích cực phối hợp với các cơ quan quản lý nhà nước trong việc tháo gỡ khó khăn để đẩy nhanh tiến độ thực hiện dự án, dẫn tới tiến độ của một số dự án đầu tư chậm phải xử lý hành chính hoặc bị thu hồi giấy chứng nhận đầu tư.

MỘT SỐ GIẢI PHÁP THỜI GIAN TỚI

Để nâng cao hiệu quả thu hút FDI, theo tôi, thời gian tới, tỉnh Bắc Giang cần thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, tăng cường công tác quảng bá và giới thiệu các tiềm năng và lợi thế của Tỉnh. Thường xuyên tiếp xúc, gặp gỡ, trao đổi và tọa đàm với doanh nghiệp đã đầu tư trong Tỉnh nhằm lắng nghe, chia sẻ và giải quyết khó khăn của doanh nghiệp, hỗ trợ và khuyến khích các doanh nghiệp tiếp tục mở rộng sản xuất, đầu tư kinh doanh.

Hai là, thu hút đầu tư nhằm phát triển công nghiệp hỗ trợ. Đẩy mạnh kêu gọi các dự án FDI vào lĩnh vực công nghiệp chế biến (như: bảo quản và chế biến nông sản vải; chế biến gỗ; sản xuất rau sạch áp dụng công nghệ sinh học) và cơ khí chế tạo (sản xuất, lắp ráp thiết bị,

máy móc, công cụ và phụ tùng phục vụ các ngành dệt may, da giày, chế biến thực phẩm...).

Ba là, nắm bắt xu hướng đầu tư nước ngoài toàn cầu trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0 và tự do thương mại để thực hiện thu hút và xúc tiến đầu tư. Trong quá trình tìm kiếm và thu hút FDI, cần chú ý đến các ngành tạo ra được giá trị cao hơn trên đầu lao động, sử dụng nguyên liệu đầu vào ở Việt Nam, sử dụng linh kiện, phụ tùng dịch vụ mà Tỉnh có thể cung cấp. Trong trường hợp mà các doanh nghiệp Việt Nam, cũng như của Tỉnh chưa đủ năng lực sản xuất, thì có thể thu hút cả đầu tư nước ngoài để sản xuất đầu vào này.

Bốn là, cân đối giữa các ưu đãi về tài chính và các yếu tố cơ bản khác trong thu hút FDI. Hiện nay, chủ yếu dùng ưu đãi thuế để thu hút đầu tư, nhưng tỷ lệ tăng trưởng vốn đầu tư nước ngoài lại không cao. Vì vậy, thay vì các chính sách thu hút dựa trên thuế và đất đai, cần tập trung xây dựng các điều kiện kết cấu hạ tầng và môi trường kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp.

Năm là, nâng cao năng lực, trình độ của người lao động. Để đảm bảo duy trì việc làm cho người lao động và thu hút đầu tư trong thời gian tới, Tỉnh cần phối hợp với các cơ sở giáo dục - đào tạo tăng cường kiến thức, kỹ năng cho lực lượng lao động: ngoại ngữ, kỹ năng mềm, kỹ năng máy tính, công nghệ thông tin...

Sáu là, lựa chọn các dự án đầu tư trên cơ sở cân nhắc hiệu quả đóng góp ngân sách và lợi ích kinh tế của Tỉnh thông qua liên kết với các doanh nghiệp địa phương. Tỉnh cần xác định chuyển hướng sang thu hút những lĩnh vực công nghệ nguồn, mang hoạt động nghiên cứu và phát triển nhằm tạo ra giá trị gia tăng cao hơn, thu nhập tốt hơn, qua đó thúc đẩy tăng năng suất, đổi mới sáng tạo, duy trì tăng trưởng kinh tế bền vững và toàn diện.

Ngoài ra, trong bối cảnh đại dịch Covid-19 đang diễn ra ngày càng phức tạp, UBND tỉnh Bắc Giang thuyết phục các nhà đầu tư ở lại và mở rộng hoạt động là yếu tố then chốt để đạt được các mục tiêu phát triển kinh tế. Đồng thời, yêu cầu các sở, ngành và địa phương chú trọng giải quyết nhanh các thủ tục đầu tư, nắm bắt thông tin, hỗ trợ doanh nghiệp và tạo điều kiện để doanh nhân, doanh nghiệp tiếp tục tìm hiểu các dự án mà Tỉnh đang mời gọi đầu tư; đẩy mạnh công tác triển khai đầu tư dự án và tìm giải pháp ổn định sản xuất, cũng như chuẩn bị sẵn các nguồn hàng hóa, bảo đảm cho hoạt động cung ứng dịch vụ trong nước, kết nối hoạt động xuất khẩu mạnh mẽ sau khi dịch bệnh tạm lắng. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. UBND tỉnh Bắc Giang (2018-2020). *Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội của tỉnh Bắc Giang các năm, từ năm 2018 đến 2020*
2. Sở Kế hoạch và Đầu tư tỉnh Bắc Giang (2020). *Báo cáo tình hình thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Bắc Giang năm 2020*
3. Cục Thống kê tỉnh Bắc Giang (2019-2020). *Niên giám thống kê tỉnh Bắc Giang năm 2018, 2019*, Nxb Thống kê